

't Seghen Waert

jaargang 19 aflevering 5

november 2000

verenigingsblad van het Historisch Genootschap
Oud Soetermeer

Historisch Genootschap Oud Soetermeer

Bestuur

dhr. E.H. Oskam, voorzitter
Juweellaan 175, 2719 SB Zoetermeer
tel. (079) 361 65 38
secretaris : vacant
dhr. H.B. Huurman, penningmeester
Edelsteensingel 172, 2719 RC Zoetermeer
tel./fax (079) 362 17 30
dhr. B.F. Tuinstra (A.W.Z.)
mw. E. van der Heijden-Smits (G.W.Z.)
dhr. G. J. Moers (I.S.V.)
dhr. A.C.J. Vermeulen (publicaties)
mw. P.E. Vijverberg (PR)

Archeologische werkgroep

dhr. B.F.F.H. van der Ven
Douzapad 30, 2722 AX Zoetermeer
bvdiven@worldonline.nl
tel. (079) 342 79 91

Genealogische werkgroep

mw. M.E. Vijverberg-Kalkema
Stekelbaarsloot 35, 2724 AR Zoetermeer
kalkema@stad.dsl.nl
tel. (079) 331 65 52

Interviewgroep Sprekend Verleden

dhr. E.W. van den Burg
Fr. Hendriklaan 32, 2712 EE Zoetermeer
e.v.d.burg@hccnet.nl
tel. (079) 316 48 58

Archief en bibliotheek

mw. J.M.C. Huisman-Aaftink
Bernhardstraat 2, 2712 CS Zoetermeer
jokehuisman@hetnet.nl
tel. (079) 316 31 79

Ledenadministratie

dhr. A.Ph. Rademaker
Banckertstraat 5, 2712 KK Zoetermeer
tel. (079) 316 43 74

Redactie

mw. C.J. Moerman-van Voorst
Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer
cmoerman@wirehub.nl
tel./fax (079) 352 14 88
mevr. P.E. Vijverberg
dhr. Th. J.A.M. van der Poel
dhr. R. Grootveld
dhr. A.C.J. Vermeulen

't Seghen Waert is een uitgave van het
Historisch Genootschap Oud Soetermeer.
ISSN: 1384-7260

Het Historisch Genootschap is gevestigd in
't Oude Huis, Dorpsstraat 7
2712 AB Zoetermeer, tel. (079) 319 06 83

Website: <http://www.oudsoetermeer.nl>
E-mail: info@oudsoetermeer.nl

Openingstijden archief en bibliotheek:
iedere woensdag 14.00-17.00 uur
Inloopmiddag A.W.Z.: eerste zondag van de
maand 14.00-17.00 uur
Inloopavond G.W.Z.: eerste maandag van de
maand 20.00-22.00 uur

Inhoud

Van de redactie	1
Van de bestuurstafel	2
Nieuwe leden	3
Contributie	4
Activiteitenkalender	4
Sprekend verleden in gesprek met Frans Droogh	5
Op zoek naar een decembercadeau?	11
Pieter Bos (1838-1879)	13
Vrijwilligers gevraagd	15
Overzicht van publicaties van het HGOS	17
Najaarsledenvergadering	18
Notulen voorjaarsledenvergadering 10 mei 2000	19

Van de redactie

Als laatste activiteit dit jaar is er de najaarsledenvergadering, waar velen van u worden verwacht. Al uw hoop, al uw grieven kunt u daar kwijt. U heeft daar de kans andere leden te spreken, waardoor u mogelijk enthousiast raakt u in te zetten als vrijwilliger. Voor welk team u ook kiest, u hoeft nooit iets alleen of zonder hulp te doen en u kunt er de hoeveelheid tijd aan besteden die u goeddunkt. Zonder vrijwilligers kan de vereniging niet bestaan!

Bijzonder in deze aflevering is de prachtige foto uit het midden van de negentiende eeuw van Pieter Bos, lid van een voor Zoetermeer belangrijke familie.

De redactie wenst u allen een goed uiteinde en een gezegend 2001. Denkt u aan de nieuwjaarsreceptie op 5 januari a.s.?

Kopij voor de eerste uitgave in het nieuwe jaar verwacht de redactie gaarne uiterlijk vrijdag 12 januari 2001

Van de bestuurstafel

Behoud historisch erfgoed

Al eerder heb ik u deelgenoot gemaakt van de zorg binnen het bestuur over de wijze waarop het gemeentebestuur inhoud geeft aan het behoud van ons cultureel historisch erfgoed.

We hebben als HGOS, evenals de projectgroep Dorpsstraat, bezwaar gemaakt tegen de voorgenomen sloop van Stationsstraat 42. Tevens hebben we aan het College van B & W onze zorgen kenbaar gemaakt m.b.t. de ontwikkelingen in de Dorpsstraat. Primair ging het daarbij om de voorgenomen sloop van de panden 109 – 111 – en 113, te weten café 't Centrum van Kees Koot, Hikkes vishandel en Van Buijtene groentezaak.

Recent hebben Marco Mosselman, Ton Vermeulen en ondergetekende een gesprek gehad met de wethouders Heidema en Scheffer over bovenstaande. Al snel bleek dat ons bezwaarschrift waarschijnlijk niet zal worden gehonoreerd. De gemeente zal de sloopaanvraagvergunning niet kunnen weigeren, omdat de wettelijke basis ontbreekt. Het College is wel van mening dat in het verleden onzorgvuldig door de gemeente is gehandeld, waardoor deze situatie kon ontstaan.

Ook de bouwplannen achter de drie Dorpsstraatpanden zijn volop in ontwikkeling en het College peinst er niet over tegemoet te komen aan onze wens de panden te behouden. Ook de projectgroep Dorpsstraat is met de grootst mogelijke meerderheid akkoord gegaan met de geplande ontwikkeling. De vertegenwoordiger van het HGOS, Ronald Grootveld, stemde tegen sloop. Gelukkig hebben we hier meer mogelijkheden om onze ideeën te toetsen. De gemeente heeft namelijk zelf de panden aangewezen als beeldbepalend en het Gemeentelijk Monumentenbeleid plus het bestemmingsplan Dorpsstraat bieden aanknopingspunten om de panden te behouden. Desalniettemin zal het een hele klus worden het College van de dwalingen zijns weegs af te houden. In het verleden hebben we ons niet altijd even druk gemaakt om ongewenste ontwikkelingen te corrigeren.

De ledenvergadering van mei jongstleden is akkoord gegaan met het in het leven roepen van een commissie ter bescherming van ons cultureel historisch erfgoed. Marco Mosselman is bereid gevonden de commissie te trekken. Het bestuur heeft natuurlijk wel een idee hoe het gemiddelde lid tegen de ontwikkelingen in de Dorpsstraat 'aankijkt'. Het bestuur stelt het op prijs als u op enigerlei wijze, bijvoorbeeld via telefoon, brief of e-mail, laat blijken het al dan niet met ons voornemen eens te zijn.

Bijvoorbaat dank,
Erris Oskam

Nieuwe leden

De vereniging heet de volgende leden hartelijk welkom:

Dhr. J. Bos, Kreekkant 1a, Nieuw Beijerland

Mw. J. Goedegebuure-van Herk, Poststraat 11, Zierikzee

Dhr. A. Gravesteijn, Keurmeesterstraat 26, Pijnacker

Dhr. H. Heeres, Lelievaart 24, Zoetermeer

Dhr. R. Koot, Van Lodensteinstraat 29, Zoetermeer

Dhr. J. Pelgrom, Perkstraat 53, Zoetermeer

Dhr. H. Prins, Tempelberg 47, Zoetermeer

Mw. E.J.A. Visser-Smit, De Hare 3, Oldemarkt

Mw. N.W. van der Zwaag-van der Spek, Bovenberg 116, Bergambacht

Mw. A.W. Zweers-Keijzer, Thorbeckestraat 32, Katwijk

Het lidmaatschap kost fl. 27,50 per jaar. Bewoners op eenzelfde adres kunnen de vereniging steunen met een gezinslidmaatschap ad fl. 14,-.

Als lid ontvangt u het verenigingsblad 't Seghen Waert vijf keer per jaar. U kunt gratis of tegen gereduceerd tarief deelnemen aan alle activiteiten.

Door uw lidmaatschap steunt u het onderzoek naar en het behoud van het historisch erfgoed in Zoetermeer.

Wilt u zich opgeven als lid of een lidmaatschap cadeau geven, belt u dan met de ledenadministrateur, dhr. A.Ph. Rademaker, tel.: (079) 316 43 74.

Bloembinderij

DE NOBEL

voor al uw

- a Relatiegeschenken
- a Bloemdecoraties
- a Smaakvolle boeketten
- a Bruidswerk
- a Rouwwerk

Dorpsstraat 86k, Zoetermeer, telefoon (079) 316 93 11

Contributie

Wat vroeger dan u jaarlijks gewend bent, treft u nu reeds twee acceptgiro's aan. De ene is bedoeld om de contributie ad fl. 27,50 (gezinsleden en jeugdleden fl. 14,-) voor 2001 te voldoen; met de andere kunt u vrijwillig een bijdrage doen aan het werk van een of meer werkgroepen, de keuzemogelijkheid staat aangegeven.

Mocht u op een andere wijze dan met de acceptgiro willen betalen, geeft u dan wel goed uw naam, adres en lidnummer weer.

De penningmeester stelt het zeer op prijs uw betalingen omstreeks half januari 2001 te hebben ontvangen.

Activiteitenkalender

wo 22 november: Ledenvergadering in het Parochiehuis, Dorpsstraat 18b;
tijd: 20.00 uur;

na afloop: bezoek Oude Kerk.

vr 5 januari 2001: Nieuwjaarsreceptie in 't Oude Huis;

tijd: 19.30 uur.

in februari: Dia-avond Stationsstraat, Molenstraat en Oranjewijk
achter het Wilhelminapark.

Ledenvergadering wo 22 november:

Agenda, notulen vorige vergadering en begroting-2001 vindt u elders in deze aflevering. Na afloop van de vergadering gaan we in optocht naar de Oude Kerk waar dhr. G. Besemer ons de prachtige historie van de kerk uit de doeken zal doen.

Dia-avonden

Lokatie, plaats en tijd betreft de avond over de Stationsstraat enz. worden in de plaatselijke bladen bekendgemaakt.

Wegens groot succes zal de wijkavond over de Dorpsstraat, die 17 oktober is gehouden, nog een keer worden herhaald. Houdt u ook hiervoor de kranten in de gaten.

Sprekend verleden in gesprek met Frans Droogh

Gertjan Moers

Frans Droogh is in 1924 aan de Zegwaartseweg geboren. Daar had zijn vader op nummer 146 een boerderij. Frans is opgegroeid met het boerenbedrijf. Hij heeft dan ook rond 1960 samen met zijn broer Chris de boerderij van zijn vader overgenomen. Het land achter de boerderij is in 1981 aan de gemeente verkocht om bouwrijp gemaakt te worden voor de wijk Noordhove. In een interview met Sprekend Verleden kijkt Frans met plezier terug op het boerenvak.

Boerderij

“Op die boerderij is mijn grootvader gekomen. En daarvoor woonde mijn overgrootvader op de boerderij van de gebroeders Dogterom. Dat was Zegwaartseweg 46. Doordat onze boerderij helemaal richting Benthuizen lag, waren wij bijna helemaal georiënteerd op Benthuizen. De hoefsmid was Van Eeden Petersman uit Benthuizen, de wagenmaker was Van den Dool, ook uit Benthuizen. De zadelmaker woonde een eind verderop, dat was Vink. En de timmerman was Gräper en de metselaar was Schellingerhout.

De indeling van de boerderij was typisch Zuid-Hollands:

Achter het woonhuis was het boenhok. Dan kreeg je de stal. In het midden heb je de voorboes, tenminste bij ons dan. Die was ongeveer twee meter breed en dan had je een voergoot en daarachter had je palen staan waar de koeien tussen stonden en die hadden dan een lengte van 1 meter 60, 1 meter 70, en dan had je de groep en de achtergang. Daarachter hadden wij de paardenstal, met acht paarden, en daarna weer de ouderwetse dorsvloer. Als laatste hadden we wagenschuren met het materiaal erin. De boerderij had ook een naam: Kent u Zelfen. Dat heeft er altijd op gestaan. Altijd al. Voordat mijn opa hem kocht stond het er al, want ik heb nog oude papieren waar ze het van gekocht hebben.

Bij de boerderij hoorden ook drie arbeidershuizen waar de vaste werknemers woonden. Die huizen heeft mijn vader laten bouwen. De vaste arbeiders op ons bedrijf hadden vrij melk en vrij aardappelen en ze hadden natuurlijk een grote tuin bij het huis, die ze ook zelf konden gebruiken. Maar de hoeveelheid melk en aardappelen hing helemaal af van hoe groot het gezin was. Iemand met een gezin eet veel meer aardappelen en gebruikt veel meer melk dan een alleenstaande. Dat werd ook een beetje gecompenseerd met het loon. Er werd wel rekening mee gehouden. Anders zou iemand die nieuw kwam er op achteruit gaan. En het was toch al een concurrentiestrijd, want in Hoogeveen

in Benthuizen, als ze daar bijvoorbeeld fl. 17,50 per week verdienden en jij gaf fl. 19,00 dan kwamen ze wel naar jou toe. En als je goede mensen had, dan probeerde je ze te houden natuurlijk. Maar doordat ze in een huis van je woonden liepen ze minder snel weg.

Vee

Wij hadden zwartbonte koeien. Die zag je hier veel. Het was meer streeksgewijs, want aan de Oude Rijn zag je toen veel witkoppen, maar bij ons zag je meer zwartbonte en ook wel enkele rode erbij. Dat was in het begin geen stamboekvee. Dat is later wel erger geworden. In het begin was dat hier nog niet. Het vee was eigenlijk meer een bijproduct bij een gemengd bedrijf. Om het voer op te maken, als het ware.”

Bij het vee kwamen ook ziektes voor. Wij waren benieuwd welke ziektes er vroeger zoal voorkwamen.

“Je had mond- en klauwzeer. Dat was besmettelijk. Hetzelfde idee als je nu hebt met varkenspest. Je had kans dat je het meenam naar een ander bedrijf, dat het niet had. Maar het bedrijf werd niet afgesloten. Het werd alleen kenbaar gemaakt. De koeien werden niet afgemaakt en er was ook geen medicijn voor. Het moest eigenlijk zijn tijd uitdienen. Ik heb er verschillende gezien. Mijn vader had dan een hooiberg leeg gemaakt en daar lagen dan drie of vier koeien in. Die stonden er in te slingeren, tong uit de bek en aan de spenen hingen allemaal vellen. Dat was erg, hoor. En miltvuur hebben wij ook gehad. Ik weet nog dat er een put gegraven werd waar zeven of acht koeien in gegooid werden, kalk erop en afgedekt met grond. Later hebben er appelbomen op gestaan. Of die er nog van gegroeid zijn weet ik niet. En dan had je nog kopziekte. Dat had een oorzaak in de stofwisseling, dat zat in de hersenen. Dan hebben ze een magnesium tekort en dan gaat het boven draaien en dan gingen ze ondersteboven. En ze gaven geen melk meer. Dat werd behandeld door de veearts. Dan kwam hij met een fles magnesium, slang eraan en zo in de melkader, onder in de koe en dan liet je hem leeglopen en dan gebeurde het dat ze na verloop van een half uur weer stonden. Maar er waren er die lagen nog twee, drie dagen. En dan kwam de veearts weer.

Landbouw

Het bouwplan op de boerderij van vroeger was voerbieten en geen suikerbieten. Later is dat er van lieverlee bij gekomen natuurlijk. Aardappelen was ook

een paar hectare en verder was het erwten, haver, gerst en tarwe. En er was ook grasland want het was een gemengd bedrijf, gedeeltelijk akkerbouw en gedeeltelijk veeteelt. Maar tweederde van het land was wel akkerbouw. En de akkerbouw bracht ook voer voor het vee op. Je had erwtenstro, bietenkoppen en het kriel van de aardappelen. Het voer dat overschot was van de akkerbouw werd gebruikt voor het vee en dat ging best. We hadden toch altijd wel een dertig melkkoeien. En daarnaast had je jongvee en niet te vergeten de paarden. In maart werd het land zaaiklaar gemaakt. In mijn vaders tijd ging dat met twee of drie paarden voor een egge en dan was het net zo lang heen en weer rijden tot het fijn genoeg was. En dan kon je het land inzaaien. Dat ging met behulp van een zaaimachine. Daarna werd er met de hand kunstmest overheen gestrooid. Dan hing er een zaaiblad voor je met een riem over je schouder en dat moest je leren natuurlijk, dat je precies met een hand vol zo zaaide dat hier net zoveel viel als daar. Ja, het is een handigheid, je moest het leren. Want in de zomer kon je precies zien of je het netjes had gedaan of niet. Dan zag je vooral in de granen van die donkere strepen, dan was het overlapt. Dus lag er twee keer zo veel. Dat mocht natuurlijk niet, maar het gebeurde altijd. Nadat het land was ingezaaid kon het worden geëgd. Dan ging je er met de eg overheen om de eventuele geultjes die achterbleven dicht te maken.

Tarwe op hokken zetten. Links Frans Droogh.

En wanneer het onkruid begon te groeien ging je er met een licht eggetje overheen om dat onkruid los te maken. Dan ging het al dood. Dus dan was je dat ook weer kwijt.

Korenbouw

Dat was meestal in juli. Ik zal nooit vergeten, we werkten er altijd op aan dat we half augustus, dat was Maria Hemelvaartsdag, klaar waren met de korenbouw. Het oogsten van de tarwe gebeurde met de korenmaaier. Daar zat onderaan een mes en dat sneed dan het stro af en bovenin had je een draaiende wiek en die sloeg het dan achterover en dan viel het op een kleed, dat was een anderhalve meter breed en dat draaide tussen twee andere kleden en die lagen zo schuin omhoog. Daarachter had je de binder en dan werd het gebonden en automatisch op het land gegooid en dan moest je ze oprapen om te hokken. Dat betekende zes schoven tegen elkaar aan zetten. Daar ging een touw omheen. Zo'n hok werd opgebouwd en dan werd de volgende laag op het touw gezet.

Frans als baby op schoot bij zijn moeder, 1924. Rij achter, vlnr.: Koo, Tinus, Vader Adrianus (Janus) Tonia Moeder Lena. Rij voor, vlnr.: Janus, Chris, Tiny, Frans, Anna. Na Frans kwamen nog twee zusjes: Bep en Corrie.

Zo ging je elke keer zo'n halve schoof omhoog tot je tegen elkaar aankwam. Daar ging een touwtje omheen en dan had je een tol. Zo kon de tarwe goed drogen en werd het bewaard tegen vogels.

Want de hele dag had je duiven en allerlei vogels die er bovenin zaten te rommelen. Maar ze rommelden er veel meer uit dan dat ze opaten. Dat was nu eenmaal zo. Zodra de tarwe droog was kon het naar de hooiberg worden gereden. Als de korenbouw binnen was bleven alle medewerkers bij ons thuis pannenkoeken eten. Mijn moeder maakte dan hele grote stapels pannenkoeken, voor wel zes of zeven werknemers. Dat was de gewoonte hier.

Op het erf kon het dorsen beginnen. En dat gebeurde dan in bepaalde tijden, in de herfst meestal en de laatste werd in de winter gedaan. Het dorsen gebeurde eerst met de stoommachine, de locomobiel, van loonwerker Bakker uit Benthuizen en later deden we het met tractoren. Die werden gebruikt als aandrijving voor de dorsmachine. Een locomobiel moesten ze met paarden halen bij de andere boer die klaar was. Dat ging met twee, drie of vier paarden, twee aan twee. Die werden voor de locomobiel gezet. Er zat verder geen rem aan zo'n locomobiel. Ze liepen gewoon met blokken ernaast om voor het wiel te leggen als het nodig was. Zo werden ze verplaatst. Op de bruggen werden ijzeren goten gelegd. Die waren namelijk niet zo sterk, die houten ophaalbruggen. En over die goten reden ze met de ijzeren wielen van die machine heen. Want die woog gauw twee, drie ton, zo'n locomobiel.

Na de korenbouw werd de mest op het land uitgereden. Dat was eind juli, augustus. Als de oogst gemaaid was en de erwten stonden op de ruiter en de tarwe stond op tolleren dan was het net waar het eerst mest op moest, daar werd de mest uitgereden. Die lag natuurlijk op een hoop naast de boerderij. Daar had het de hele winter gelegen en dan werd het met de riek op een boerenwagen geladen en dan ging je naar het land toe en dan uitspreiden, zo van de wagen af. Later is dat overgegaan, toen kreeg je de mestverspreiders achter een trekker en dat was al een hele verbetering. We hadden uiteraard ook kunstmest. Dan begon je in februari, als het kon, met kali te strooien. Dat moest er vroeg op. En later werd er fosfor en stikstof gezaaid. In die kunstmest zat veel stof. Dus moest je zoveel mogelijk rekening houden met hoe je liep. Je zorgde dat je uit het stof liep of dat het stof net zo'n beetje opzij was voordat je zover kwam. Maar als je echt tegenwind liep, dan viel het wel eens niet mee, hoor. En als het land net ontdooid was, werd het nat en dan werd het door de kunstmest spekglad. Oh, dan was het toch zo glad. Daarom gingen wij altijd 's morgens als het licht begon te worden. Dan stond de wagen al geladen met kalizout bijvoorbeeld en die werd dan uitgereden.

En zo gauw de eerste zakken kunstmest waren verstrooid dan begonnen ze al te zaaien, met de hand, over de bevroren grond heen. En dat liep best, tenminste zover best, naar omstandigheden.

Maar als dan de zon begon door te komen en het begon een beetje zacht te worden, nou, dan ging je nog wel eens onderuit, hoor.

En dan kreeg je de wintertarwe. Voor half december moest het gezaaid worden. Dat was zo de gewoonte hoor. Of het zoveel invloed had, nou ja? Want het was zo met tarwe, uit tarwe komt een worteltje en dat gaat zijn voeding opzoeken maar hij leeft van de korrel en later krijgt hij zijn worteltjes. Als de korrel op is haalt hij dat uit de grond. Dus als je net in die overgangstijd zit met de vorst, dan vriest het ene worteltje af en dan gaat je tarwe dood. Maar het was altijd een gezegde, dat je op tijd zaaide.”

Uiteraard valt er meer te vertellen over de landbouw op het bedrijf van de familie Droogh. We hebben ons in dit artikel echter beperkt tot een paar onderwerpen die ter sprake zijn gekomen.

Op het erf met familie en medewerkers. Vlnr.: Frans droogh, Gerrit Slootweg (Benthuizen), Gerrit Turk (Zoeterwoude), Corrie Droogh, Vader Janus Droogh, Tinus Droogh, Kees van Beveren (Benthuizen) en Chris Droogh

Op zoek naar een decembercadeau?

Voor een origineel cadeau tussen de fl. 5,- en fl. 50,- kunt u altijd bij het genootschap terecht. Voor het eerste bedrag kunt u al een boek krijgen over de Stationsstraat. Voor ietsje meer zijn er fraaie werken over het water in Zoetermeer, dat in september is verschenen, of over archeologische opgravingen aan Den Hoorn 2 en Dorpsstraat 77.

'Dorp in Oorlog, Zoetermeer 1940-1945' is voor fl. 48,95 te koop, maar dan heeft u wel een boek van 200 pagina's, harde kaft en een honderdtal foto's in handen.

Een volledige lijst van publicaties vindt u in verschillende afleveringen van 't Seghen Waert of op www.oudsoetermeer.nl.

Alles is verkrijgbaar in 't Oude Huis; een deel is ook te koop in Zoetermeerse boekhandels.

ARTOTHEEK

'DE VLAMING'

Verhuur

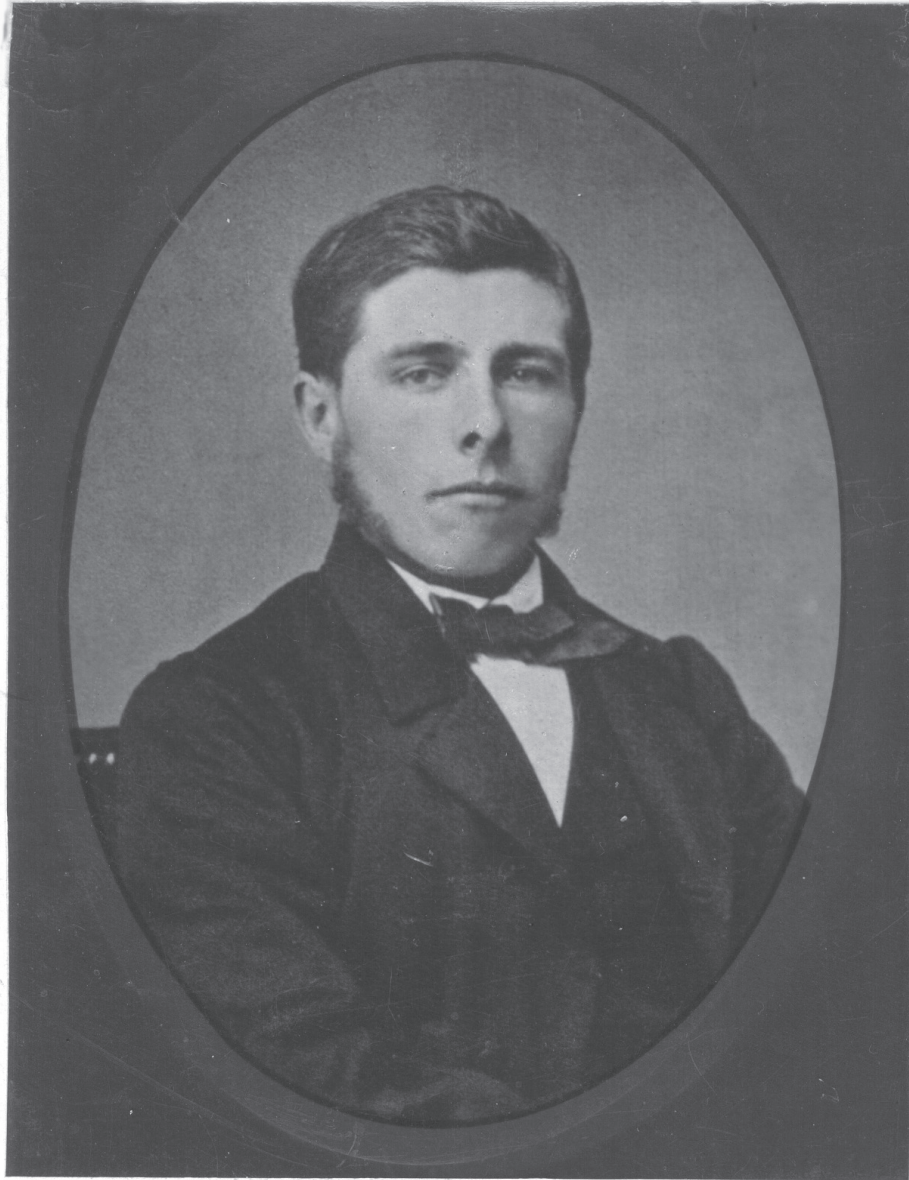
beeldende

kunst

Voor bedrijven en particulieren

Vlamingstraat 2a
2712 BZ Zoetermeer
Telefoon 079 3169551

PHOTOTYPIC INALTERABLE

M. VERVEER PHOTOGRAPHE
DE LL.M.M. LE ROI ET FEU LA REINE DES PAYS-BAS.

52. Zeestraat, vis-à-vis du Willemspark, la Haye.

Pieter Bos (1838-1879)

Ronald Grootveld

De prachtige foto hiernaast is onlangs aan het Historisch Genootschap geschonken door een inwonster van Zoetermeer. Niet alleen is de afdruk van een bijzondere kwaliteit, de foto is -zeker gezien zijn ouderdom- ook bijzonder gaaf bewaard gebleven. De foto is vervaardigd door M. Verveer te Den Haag, fotograaf van de koning en wijlen de koningin.

De geportretteerde man is volgens een opschrift aan de achterzijde Pieter Bos, die leefde van 1838 tot 1879. Pieter was de oudste zoon van burgemeester Jacobus Bos, die met zijn gezin aan het begin van de Dorpsstraat woonde, daar waar nu de apotheek en de dokterspraktijk zijn.

De burgemeestersfamilie Bos was door verschillende huwelijken nauw verwant aan de familie Van Beek, die in granen handelde. Burgemeester Bos trouwde in 1836 als weduwnaar op 48-jarige leeftijd met de 23 jaar jongere Hadewina van Beek. Een jaar daarvoor was zijn dochter Elisabeth juist getrouwd met de broer van Hadewina, Arie van Beek. Elisabeth overleed helaas in haar eerste kraambed en haar jonge echtgenoot drukte zijn gevoelens uit in een advertentie:

De dankbare blijdschap over de gelukkige en voorspoedige verlossing mijner geliefde Echtgenootte, van eene welgeschapen Dochter, die ik vóór vier dagen mogt gevoelen, is thans in den diepsten rouw veranderd. Mijne beminde Gade, Elizabeth Cornelia Bos, werd mij, ten gevolge van hevige koorts, heden avond ten half tien ure, door den dood ontrukkt, in den bloeienden leeftijd van omtrent zes en twintig jaren, van welke ik slechts tien maanden met haar door den gelukkigsten Echt mogt vereenigd zijn. Treffend is haar verlies voor mij en hare dierbare Betrekkingen, maar vooral voor het hulpelooze Wicht, dat zij mij schonk, en dat thans de moederlijke zorg en liefde moet missen. De Godsdienst zij mij steeds tot troost en ondersteuning, bij de dubbele verpligting, die op mij rust.

Pas jaren later hertrouwde Arie en zijn eerste dochter daarna was Christina van Beek, geboren in 1845. Zij zou in 1868 met de zoon van haar tante Hadewina, Pieter Bos trouwen.

Dit jonge paar ging in de Dorpsstraat wonen, op de plek waar Pieter een aantal stallen en schuren van zijn vader had gekocht. Het wagenhuis aan de straat liet hij afbreken en daar verrrees 'Op Doortocht', nu Dorpsstraat 8. Pieter Bos ging boeren in de Driemanspolder aan de andere kant van de Dorpsstraat en in de Nieuwe polder, bij de Broekweg. In 1874 werd hij ook eigenaar van dit land,

toen zijn ouders vlak na elkaar overleden. Pieter en Christina kregen twee dochters en een zoontje en alles leek voorspoedig te gaan, totdat de jonge vader drie maanden na zijn veertigste verjaardag plotseling overleed. Opa Arie van Beek werd voogd over de kinderen en toezienend voogd was de latere burgemeester Kees (C.L.J.) Bos, hun oom.

De inventaris van de boedel van Pieter Bos, die in 1879 werd opgesteld, geeft een aardig beeld van de welstand van de familie:

Op de werf en in de schuren stonden negen paarden en een veulen, 14 jonge koeien, 39 schapen en 64 lammeren (het was april). Er waren zes boerenwagens en een tilbury, ploegen, eggen en allerlei gereedschap. In huis bevond zich behoorlijk wat goud- en zilverwerk, waaronder veel zilveren bestek, horloges, kerkboeken met gouden sloten en een zilveren pepermuntdoos. In de woonkamer stonden een tafel met acht stoelen, een mahoniehouten schrijfbureau, allerlei ander meubilair en op de vloer lag een kleed. De kamer was verder versierd met kandelaars, een pendule, bloemenvazen, een spiegel en een 'sigarengarnituur'. De voorkamer was nog chiquer ingericht: hier stonden het dure servies, allerlei tafeltjes en kastjes, alles van mahoniehout, er hingen schilderijen, een spiegel en er stonden vier gezellige stoven. Het slaapvertrek was voorzien van (ook toen al) een linnenkast, een ledikant met toebehoren en twee kinderledikantjes. Natuurlijk was er een echte wastafel met lampetkan en ook nog eens een tafel met zes stoelen. De logeerkamer bevatte ook zo'n tafel met stoelen, wederom een ledikant met veren bed, mahoniehouten kast en een 'dameswerktafeltje'. Iets eenvoudiger ging het er aan toe in het meidenkamertje: een eiken kast, een rommelkist, slechts twee stoelen maar wel een 'meidenbed' en vloermatten. Op de droogzolder, in de keuken, het werkhuis en in de kelder bevond zich allerlei huishoudelijk materiaal zoals bijvoorbeeld een petroleumstel, koffiemolen, kousendroger, 'wasmachine', een karn en een 'hond met hok'. Hekkenluiser was de mestvaalt, die op fl. 300,- werd getaxeerd. Ter vergelijking: twaalf paar zilveren lepels en vorken, bij elkaar bijna anderhalve kilo zilver, deden slechts fl. 125,-.

Er was dus een flinke boedel te verdelen en toen Christina in 1882 ook nog een behoorlijke erfenis van haar vader kreeg, was zij een jonge maar niet zo rijke weduwe. Er waren namelijk ook nogal wat schulden. Daarvoor leende zij een paar jaar later nog fl. 10.000,- van haar moeder. Die schulden werden pas in 1907 afgelost.

Jacob Scheer, een zoon van een boer uit de Vlamingstraat, nam zijn kans in 1883 waar en trouwde met Christina. Jacob was een geziene figuur in Zoetermeer, jarenlang wethouder en lid van Provinciale Staten en door zijn huwelijk bewoner van één van de mooiste huizen in de Dorpsstraat.

Bron: R. Grootveld, Inventaris van archivalia afkomstig van de familie Scheer (...), Zoetermeer 1995

Vrijwilligers gevraagd

De *activiteitencommissie* heeft dringend behoefte aan een enthousiast lid, dat wil meedenken over te organiseren activiteiten en wil meehelpen daar uitvoering aan te geven.

Graag contact met Gertjan Moers, tel. (079) 316 36 60.

De *redactie* zoekt iemand, die het leuk vindt om eenvoudig layout-werk te doen. Hij/zij moet overweg kunnen met de computer en bereid zijn te worden ingewijd in het werken met het programma PageMaker 6.5 en het scannen van foto's voor het blad 't Seghen Waert, zodat de drukker onmiddellijk aan de slag kan. Reacties s.v.p. tel. (079) 352 14 88.

 KAMERBEEK
MAKELAARS

079 316 77 71

**Huis kopen?
Huis verkopen?**

Overzicht van publicaties van het HGOS

Het Historisch Genootschap heeft in de afgelopen 20 jaar vele publicaties uitgegeven. De volgende daarvan zijn nog verkrijgbaar:

Reeks: Historische straten in Zoetermeer: Stationsstraat / R. Grootveld, B. Koopmans, 1995 fl. 5,-. Boekje over monumenten en beeldbepalende gebouwen i.s.m. de gemeente Zoetermeer.

Gebundeld Verleden, 1989 fl. 10,-.
Jubileumboek van het H.G.O.S. met artikelen over 20e-eeuwse geschiedenis, herdrukt in 1993.

Over de oorlog gesproken: Zoetermeer 1940-1945 / R. Grootveld, T. Vermeulen, 1990 fl. 10,-.
Boekje met interviewfragmenten, i.s.m. Drukkerij Ribberink.

Het Huis te Palenstein in Zegwaard, 1993 fl. 15,-.

Boek over het historisch en archeologisch onderzoek naar dit kasteel.

Samen onder een dak / R. Grootveld, B. Koopmans, 1995 fl. 10,-.
Boekje over de geschiedenis van de Adventkerksgemeente en de Remonstrantse kerk in opdracht van de Adventkerksgemeente.

Over de Reguliersdam, 1997 fl. 20,-.
Boek over het historisch en archeologisch onderzoek naar de Zoetermeerse overtoom.

Zeventien Zoetermeerse kerken / S. Langeveld, 1998 fl. 7,50.
Boekje over kerkgebouwen t.g.v. Monumentendag i.s.m. gemeente Zoetermeer.

Aan de rand van Den Hoorn / P. van Domburg, R. Grootveld, 1999 fl. 7,50.
Brochure over het historisch en archeologisch onderzoek naar het perceel Den Hoorn 2.

Een Juweel van een Heilige / M. Mosselman, 1999 fl. 7,50.
Brochure over het historisch en archeologisch onderzoek naar het perceel Dorpsstraat 77.

Dorp in Oorlog, Zoetermeer 1940-1945 / T. Vermeulen, 2000 fl. 48,95. Boek over de tweede wereldoorlog i.s.m. het Gemeentearchief Zoetermeer.

Op woensdagmiddag tussen 14.00 en 17.00 uur zijn de boeken te koop bij het Historisch Genootschap Oud Soetermeer Dorpsstraat 7, 2712 AB Zoetermeer, na 16.00 uur zij-ingang.

Telefonisch bestellen kan ook: tel. 079 319 06 83.
Bij verzending betaalt u fl. 6,- extra.

Najaarsledenvergadering

woensdag 22 november 2000

Alle leden worden hartelijk uitgenodigd.
Plaats: Parochiehuis, Dorpsstraat 18b, Zoetermeer
Aanvang: 20.00 uur

Agenda:

1. Opening en vaststelling agenda
2. Verslag van de voorjaarsvergadering d.d. 10-05-2000
(zie elders in deze aflevering)
3. Mededelingen van het bestuur
4. Benoeming bestuurslid
Sinds april 2000 is de secretariaatszetel vacant.
Het bestuur stelt de ledenvergadering voor de heer Roel Knotter te benoemen als secretaris.
5. Vaststelling begroting 2001 (zie elders in deze aflevering)
Gevraagd wordt hieraan uw goedkeuring te verlenen
- Benoeming nieuw reservelid van de kascommissie
6. Rondvraag en sluiting
7. Bezoek aan Oude Kerk

Notulen voorjaarsledenvergadering 10 mei 2000

Opening vergadering 20.12 uur

Met kennisgeving afwezig

Mevr. M.E. Vijverberg-Kalkema, Mevr. A. van Ruitenburg, Mevr. S. Touw en de heren L. van den Burg, P. van Dam, C. van der Spek en K. van Luijpen.

Mededelingen

De voorzitter biedt zijn excuses aan voor 260 te laat verzonden periodieken waardoor de leden die 't Seghen Waert met de post bezorgd krijgen deze pas enkele dagen voor de vergadering ontvingen.

Aleid van der Spek is eind april afgetreden als secretaris. Er is op gepaste wijze afscheid genomen. De vacature van secretaris zal zo spoedig mogelijk vervuld worden, er zijn echter nog geen kandidaten.

Dhr. Olivier merkt op of het een idee is om voor deze functie iemand in dienst te nemen.

Verslag najaarsledenvergadering 24 november 1999

Het verslag wordt door de vergadering zonder verdere opmerkingen goedgekeurd.

Benoemingen

Wil Dreise (ISV) en Cees Klein (GWZ) hebben beiden reeds zes jaar zitting in het bestuur en zijn dit jaar aftredend. Namens de vereniging worden zij hartelijk bedankt voor hun inzet gedurende deze periode. Gert-Jan Moers volgt Wil Dreise op voor de ISV en Ellen van der Heijden-Smits volgt Cees Klein op voor de GWZ, dit met goedkeuring van de vergadering.

Henk Huurman (penningmeester) en Ton Vermeulen worden beiden door de vergadering herbenoemd voor drie jaar.

Jaarrekening

De kascontrolecommissie bestaande uit Clara Moerman en Dirk van der Kolk heeft de financiële bescheiden in orde bevonden. De vergadering verleent de penningmeester décharge.

Het jaar wordt afgesloten met een negatief saldo van fl. 1.942,- als gevolg van onverwachte kosten die verband hielden met de afscheiding van het museum.

Dhr. Olivier maakt zijn complimenten over 't Seghen Waert maar vraagt zich af

of de advertentie-inkomsten de productie van het magazine niet kostendekkend kunnen maken. De voorzitter zal dit voorleggen aan de redactie.

Dhr. Stevenhagen stelt voor om eens per jaar een commerciële uitgave te maken van 't Seghen Waert om daarmee leden en fondsen te werven. Ook dit idee wordt doorgespeeld naar de redactie.

□ Dhr. Van der Ven merkt op dat de fl. 5.000,- die de AWZ van de gemeente ontvangt geen subsidie is maar dat dit gemeentebudget gereserveerd is voor archeologie. Dit houdt in dat het geld niet noodzakelijkerwijs ten goede hoeft te komen aan de AWZ in toekomstige jaren

□ □ Er wordt voorgesteld de acceptgiro's voortaan niet aan het begin van het nieuwe jaar maar aan het eind van het voorgaande jaar met 't Seghen Waert mee te sturen. Dan kunnen de leden voor 1 januari van het betreffende jaar hun lidmaatschapsgeld voldoen

□ Het lidmaatschapsgeld innen per automatische incasso is helaas niet lonen gezien de hoge kosten die dit met zich meebrengt. Waarschijnlijk gaat deze wijze van innen ook ten koste van het aantal donaties.

De vergadering keurt de jaarrekening goed.

Jaarverslag

Dhr. Olivier vraagt waar de collectie van het genootschap zich bevindt. De archivaris antwoordt dat de voorwerpencollectie aan het museum is overgedragen, dat de archieven worden bewaard in het gemeentearchief en dat documentatie, foto's en boeken zich in het Oude Huis bevinden.

Concept beleidsnota

Naar aanleiding van de najaarsledenvergadering zijn er veel reacties van leden en werkgroepen gekomen betreffende de beleidsnota. Aan de hand hiervan is een richtlijn vastgesteld waarmee het bestuur het beleid voor de komende vijf jaar moet uitzetten. In de komende najaarsvergadering moeten de discussiepunten onderzocht zijn en kan het definitieve beleidsplan geformuleerd en goedgekeurd worden.

Er volgt een discussie over de noodzaak om het aantal vrijwilligers te laten toenemen. Hier is iedereen van overtuigd. Daarnaast wordt ook gesproken over het werven van nieuwe leden. Geconcludeerd wordt dat het wel belangrijk is om een gestage groei van het aantal leden te hebben, mits dit ook leden zijn die voor langere periode lid blijven.

Er"wordt gediscussieerd over de huisvesting van de vereniging. Het Oude Huis is een historisch pand met passende uitstraling voor de vereniging, maar gezien de relatie met het museum en het ruimtetekort gaan er ook stemmen op om op zoek te gaan naar andere ruimte.

Uit de vergadering blijkt dat de huidige huisvesting niet te negatief beoordeeld moet worden en dat er veel waarde gehecht wordt aan de uitstraling en locatie van het huidige pand.

De voorzitter sluit de discussie met de aankondiging dat een commissie zal onderzoeken welke optie het meest wenselijk is.

Rondvraag

Mevr. Moerman vraagt het bestuur om de voor- en nadelen van de ledenpasjes nog eens te onderzoeken omdat er volgens haar meer nadelen dan voordelen aan zijn. Dit standpunt krijgt bijval van Dhr. Rademaker die het een hoop gedoe vindt ieder jaar en opmerkt dat de pasjes in de praktijk nauwelijks worden gebruikt. Het bestuur zal dit onderzoeken.

De voorzitter sluit de vergadering om 21.40 uur.

Begroting voor het jaar 2001

Baten	begr.2001	begr.2000	jaarr.'99
Contributies	29.000	27.500	24.823
Donaties Algemeen	3.600	4.000	4.350
A.W.Z.	2.250	2.250	2.248
G.W.Z.	1.200	1.200	1.161
I.S.V.	1.250	900	904
Sponsors/Adverteerders	4.465	4.180	3.931
Subsidie Gemeente	22.464	22.464	22.132
Onderhoud tuin	1.500	1.500	1.500
Rente 750	750	750	626
Diversen:			
Kopieën			1.261
Donatie			1.500
Neg. Saldo	_____	_____	<u>1.941</u>
Totaal baten	66.479	64.744	66.377

Zoetermeer, 8 oktober 2000

was getekend: H.B. Huurman, penningmeester

Begroting 2001

Lasten	Begr.2001	Begr.2000	Jaarr.1999
Huisvesting:			
Huur	23.610	22.836	22.832
Energie	1.600	3.000	1.432
Zakelijke lasten	800	800	756
Onderhoud tuin	1.500	1.500	1.532
Onderh.gebouw	3.500	3.500	966
Schoonmaakkosten	500	500	483
	31.510	32.136	28.001
Organisatiekosten:			
Bureaunkosten	3.500	4.500	3.270
Representatie/P.R.	1.250	500	218
Verenigingsblad	13.000	12.500	12.576
Lidmaatschappen	250	400	189
Zaalhuur	400	500	360
Kosten kopiëren	1.500	—	1.867
Afschrijvingen	1.856	1.355	1.458
Advocaatkosten	—	—	2.468
Vlaggen	—	—	1.029
	21.756	19.755	23.435
Uitvoeringskosten:			
A.W.Z.	3.500	3.500	4.738
G.W.Z.	3.000	2.815	2.690
I.S.V.	900	900	824
Comm.Hist.Erfgoed	500	—	—
Collectie	1.250	1.000	1.339
Activ./Jubileum	2.000	2.000	2.908
Vrijwilligers	2.000	1.500	1.442
Museum	—	1.000	1.000
	13.150	12.715	14.941
Overschot	63	138	
Totaal Lasten	<u>66.479</u>	<u>64.744</u>	<u>66.377</u>

De adverteerders en de hierna genoemde bedrijven maken het met hun financiële steun mede mogelijk dit blad uit te geven.

Van As Makelaardij bv

Eerste Stationsstr. 61, tel. (079) 316 44 45

'De Gulle Bottelier' Boonekamp

Dorpsstraat 130, tel. (079) 316 38 02

Bouwmarkt De Bouwhof

Edisonstraat 88, tel. (079) 331 07 00

Cammeraat IJzerwaren

Eerste Stationsstr. 48, tel. (079) 316 37 31

Carrosseriefabriek Joost Lamboo bv

Koperstraat 40, tel. (079) 363 44 44

Het Fluitschip historisch onderzoeksen adviesbureau, tel. (079) 316 78 46

Henneken Radio en TV

Den Hoorn 7, tel. (079) 316 24 90

Linthout Foto Video

Dorpsstraat 68, tel. (079) 316 30 84

Van Oosterom Schoen en Mode

Dorpsstraat 107, tel. (079) 316 30 29

Roos Kantoorboekhandel

Dorpsstraat 155, tel. (079) 316 35 80

Rooskleurig Dorpsstraat 165,

tel. (079) 316 60 09

Rové Licht & Sfeer Eerste Stationsstr. 3

tel. (079) 316 64 88

Schoenen Van Veen

Dorpsstraat 83, tel. (079) 316 31 65

Slagerij Vollebregt

Dorpsstraat 127, tel. (079) 316 35 25

Personenvervoer Van der Slik

Blauwroodlaan 296, tel. (079) 361 61 61

Veenstra Promenade Juwelier

Promenade 254, tel. (079) 341 14 96

Verlaan Verfspecialzaak

Vlamingstraat 5, tel. (079) 316 34 76

Van Waaij Wonen

Coppelaschouw 30, tel. (079) 343 53 30

van Brero *makelaardij*

Uw woning verkopen?

• Marsha Jonkhoff • Lex van Brero • Marga v. Veen • Karin van der Wees • Michel Breugem •

Wij zorgen ervoor!

*Gratis waardebepaling aan huis
door beëdigd makelaar-taxateur-lid NVM
079 - 316 00 61*

Informatie:
Dorpstraat 14
hoek Nicolaasplein
2712 AK Zoetermeer
Tel: 079 - 3160061
Fax 079 - 3160026

Het avontuur begint bij Dump van Herwijnen

Voor alles wat met avontuur te maken heeft
moet je bij Van Herwijnen zijn.
Dus kom naar de Dorpsstraat 66
voor een complete uitrusting!
Zowel voor jouw actieve hobby
of jouw actieve vakantie!

Een compleet assortiment

Aantrekkelijk geprijsd

**Ook voor campingsport,
messen, overlevingssets...**

tenten
dartsport
klimsport
schietsport
vrijtijdsleding
kampeerartikelen
camping-gaz dealer
berg/wandelschoenen

dump
van Herwijnen
SINDS 1891

Dorpsstraat 66 Zoetermeer Telefoon 079 - 3163551